

Sygn. akt III AUa 943/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSO del. Alicja Podlewska
Protokolant:	Aleksandra Portaszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Gdańsku

sprawy Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 marca 2012 r., sygn. akt VII U 3489/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 943/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił Z. P. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm). Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu od 20.12.1973r. do 31.12.1998r. jako pracy w szczególnych warunkach, ponieważ na podstawie przedłożonej przez wnioskodawcę dokumentacji nie można jednoznacznie stwierdzić czy prace były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze opisane jako prace pralniczo - farbiarskie w pralniach chemicznych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony Z. P., podnosząc, iż w okresie od 19.09.1970r. do 05.12.1973r. oraz 20.12.1973r. do 30.09.2003r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku operatora agregatów chemicznych czyszczenia odzieży, będąc zatrudnionym w (...). Wskazał, iż sporadycznie powierzano mu pracę prasowacza. Podniósł, iż na okoliczności powyższe zostało mu wystawione przez zakład pracy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres od 20.12.1973r. 31.12.1998r. wystawione przez Syndyka Masy Upadłości SP (...).

Wskazał ponadto, iż w trakcie pracy podlegał raz na trzy miesiące jednomiesięcznym odsunięciom rotacyjnym od pracy przy agregatach chemicznego czyszczenia tzw. rotacje zarządzane przez Stację Sanitarno - Epidemiologiczną z uwagi na przekroczenie norm stężenia rozpuszczalnika.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Ponadto wskazał, iż nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach okresu od 20.12.1973r. do 30.09.2003r. w oparciu o wystawione świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 24.02.2003r. oraz przedłożoną przez ubezpieczonego kserokopię akt osobowych, z uwagi na występujące rozbieżności. Pozwany wskazał, iż ze świadectwa pracy wynika, iż w całym okresie zatrudnienia wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku operatora agregatu chemicznego czyszczenia, natomiast z przedłożonych akt osobowych wynika, iż wnioskodawca wykonywał pracę na stanowisku operator agregatu, operator, doręczyciel, pomocnik palacza, prac maszynowy, operator sortowacz, konwojent, a także był kierowany do prac zastępczych w magazynie oraz na portierni. Ww. stanowiska nie są wymienione w wykazie A dział XIV poz. 8 załącznika nr 1 do Uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Pracy z dnia 30.06.1983r., na które powołuje się zakład pracy w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 26 marca 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 16 lipca 2011 r. oraz ustalił, że ZUS ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Ubezpieczony, urodzony (...), w dniu 10 czerwca 2011 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2011 r. ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury wobec nieudowodnienia 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie złożył odwołania od powyższej decyzji.

W dniu 21 września 2011 r. ubezpieczony uzupełnił dokumentację do wniosku o emeryturę z dnia 10 czerwca 2011 r.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 28 lat, 3 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych i nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 24 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił Z. P. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków do nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W okresie od dnia 19.09.1970r. do 05.12.1973r. oraz 20.12.1973r. do 30.09.2003r. wnioskodawca zatrudniony był w (...) Spółdzielni Pracy (...) na stanowisku operatora agregatów chemicznego czyszczenia, operatora agregatu, pomocnika palacza CO, mechanika operatora. W okresie tegoż zatrudnienia od dnia 20.12.1973r. do 31.12.1998r. wykonywał pracę operatora agregata chemicznego czyszczenia. Praca polegała na przesortowaniu odzieży, załadowaniu agregatu oraz czyszczeniu środkami chemicznymi, które były doprowadzane ze zbiorników w obiegu zamkniętym. Do obowiązków wnioskodawcy należało także czyszczenie destylatora z zanieczyszczeń.

Wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. Korzystał z miesięcznego urlopu bezpłatnego, który wykorzystał w ramach rotacji. Z. P. był również sporadycznie zatrudniany przy prasowaniu mechanicznym.

W czasie wykonywania pracy był narażony na zatrucie czerochloroetylenem oraz trójchloroetylenem.

W zakładzie - spółdzielni pracy były przeprowadzane okresowo badania stężenia zawartości rozpuszczalnika w powietrzu, dopuszczalne normy były przekraczane. Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna wprowadziła tzw. rotacje. Rotacje polegały na 1 miesięcznej przerwie po wykonaniu pracy przy agregatach w wymiarze 3 miesięcy. Rotacja miała na celu obowiązkowe odstawienie pracownika od szkodliwych warunków do innej nieszkodliwej pracy.

Wnioskodawca był oddelegowany do innej pracy w okresach od 04.10.1977r do 31.10.1977r., od 01.02.1978r. do 28.02.1978r., od 01.11.1978r. do 30.11.1978r., od 02.04.1979r. do 30.04.1979r. od 01.08.1979r. do 31.08.1979r., od 01.12.1979r. do (...).1979r. 02.04.1980r. do 30.04.1980r. od 04.08.1980r. do 31.08.1980r., od 01.04.1981r do 35.04.1981r., od 01.12.1981r. do 31.12.1981r., od 01.08.1981r. do 31.08.1981r., od 01.04.1982r do 30.04.1982r., od 01.12.1982r. do 31.12.1982r., od 01.04.1983r. do 30.04.1983r., od 01.08.1983r. do 31.08.1983r., od 01.12.1983r. do 31.12.1983r., od 01.04.1984r. do 30.04.04.1984r., 07.05.1984r. do 18.05.1984r., od 01.08.1984 do 31.04.1984r., od 01.08.1984 do 31.08.1984r., od 01.04.1985 do 30.04.1985r., od 02.05.1986r. do 31.05.1986r., od 01.09.1986r. do 30.09.1986r., od 01.01.1987r. do 31.01.1987r., od 01.05.1987r. do 31.05.1987r., od 04.01.1988r. do 31.01.1988r., od 03.05.1988r. do 31.05.1988r., od 01.02.1989r. do 28.02.1989r., od 01.06.1989r do 30.06.1989r., 02.11.1989r. do 30.11.1989r. od 09.01.1990r. do 09.02.1990r. od 01.06.1990r. do 30.06.1990r., od 25.09. 1990r. do 29.09.1990r., od 01.11.1990r. do 30.11.1990r., od 01.03.1991r. do 31.03.1991r. , od 01.02.1992r do 29.02.1992r. , od 05.01.1993r do 31.01.1993r., od 07.02.1994r. do 28.02.1994r. , od 01.11.1995r. do 30.11.1995r. , od 17.02.1997r. do 16.03.1997r., od 01.06.1997r. do 06.06.1997r. , od 23.06.1997r. do 30.06.1997r., od 01.11.1997r. do 30.11.1997r., od 01.04.1998r. do 30.04.1998r.

Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy i nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, w tym na podstawie kopii w aktach osobowych wnioskodawcy zgromadzonych w aktach emerytalnych oraz w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 - letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale XIV poz. 8 wymienia prace pralniczo-farbiarskie w pralniach chemicznych.

Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na

podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Zgodnie jednak z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. HI UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony na dzień złożenia wniosku osiągnął 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostawał w stosunku pracy.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 20.12.1973r. do 31.12.1998r. z tytułu pracy w (...) Spółdzielni Pracy (...) w S., albowiem wskazane w świadectwach pracy stanowiska nie pokrywają się ze stanowiskami wskazanymi w aktach osobowych wnioskodawcy.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w spornym okresie w szczególnych warunkach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwie wykonywania prac w

szczególnych warunkach, dokumentach znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy przedłożonych do akt emerytalnych), a także został potwierdzony zeznaniami wnioskodawcy.

Prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie świadectwa pracy w szczególnych warunkach określającego stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Zarzuty odnoszące się do przedłożonego przez ubezpieczonego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach i wykazaniem tam stanowisku w odniesieniu do stanowisk wykazanych w aktach osobowych wnioskodawcy nie mają zatem istotnego znaczenia.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż pozwany wskazał, że spornego okresu pracy nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach z uwagi na zatrudnienia wnioskodawcy na różnych stanowiskach. Wynik postępowania dowodnego jednoznacznie jednak wskazuje, iż praca w zakładzie pracy miała charakter rotacji z uwagi na przekroczenie dopuszczalnych norm stężenia rozpuszczalnika i zalecenia Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej. Jednakże wnioskodawca spełnia przesłankę wymaganego 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych nawet przy dokonaniu wyłączenia okresów objętych rotacją.

W ocenie Sądu I instancji, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ na dzień złożenia wniosku osiągnął 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostawał w stosunku pracy, a także spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę na stanowisku operatora agregatów chemicznego czyszczenia, wobec tego był zatrudniony na stanowiskach, o których mowa w pkt 8 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Uwzględnienie bowiem spornego okresu wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawcy świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca udowodnił, iż w spornym okresie wykonywał pracę uzasadniającą przyznanie mu prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu i tym samym wykazał spełnienie warunku przyznania tego świadczenia - a więc posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, stosownie do treści § 4 ust. 3 rozporządzenia.

Sąd rozstrzygając sprawę orzekł o odpowiedzialności pozwanego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy uznał, iż organ rentowy na etapie wydawania decyzji nieprawidłowo określił staż ubezpieczonego w warunkach szczególnych, uznając, iż nie spełnia on przesłanek uzyskania prawa do emerytury. W związku z powyższym, Sąd wydając przedmiotowe orzeczenie stwierdził odpowiedzialność pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, stosownie do treści przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia istnienia prawa ubezpieczonego do świadczenia. W orzecznictwie sądowym można odnaleźć wiele

przykładów nieprawidłowego działania organu rentowego, za które organ ten „ponosi odpowiedzialność” i - w razie opóźnienia z tego powodu ustalenia prawa do świadczenia lub jego wypłaty - zobligowany jest do wypłaty należnych odsetek. Są to w szczególności wypadki bezpodstawnego pozostawienia bez rozpoznania wniosku strony o przyznanie prawa do świadczenia oraz nieprawidłowe orzeczenie w sprawie niezdolności do pracy do celów rentowych wydane przez Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisję Lekarską ZUS (por. wyrok SN z 12 sierpnia 1998 r., sygn. akt II UKN 171/98, OSNAP nr 16/1999, poz. 521).

W niniejszej sprawie organ rentowy wydał decyzję o odmowie przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca dołożył należytych starań przedkładając wymagane dokumenty konieczne do wydania decyzji przyznającej prawo do dochodzonego świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych, organ rentowy dysponując dokumentami na etapie wydawania decyzji mógł na ich podstawie wydać decyzję przyznającą prawo do emerytury. Dlatego też organ rentowym ponosi odpowiedzialność za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Mając na względzie powyższe, uznając, że odwołanie ubezpieczonego Z. P. zasługuje na uwzględnienie, Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 129 cyt. wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy szczególnych warunkach od 16 lipca 2011 r. (w punkcie I wyroku).

W pkt II wyroku Sąd Okręgowy orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z przyczyn wskazanych wyżej na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS .

Apelacje od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zarzucając naruszenie:

- prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 1 i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji poczynienia błędnych ustaleń taktycznych w sprawie, poprzez zaliczenie do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia Z. P. od 20. 12.1973r. do 31.12.1998r. w (...) Spółdzielni Pracy (...)w G..

Wskazując na powyższe, pozwany organ rentowy wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości, ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że brak podstaw do kwestionowania ustaleń Sądu I instancji co do charakteru pracy ubezpieczonego. Jednakże stanowisko operator agregatów chemicznego czyszczenia nie jest wymienione wykazie A dziale XIV, poz. 8 załącznika Nr 1 do uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30.06.1983r. - na który powołuje się zakład pracy wystawiający świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Zatem uprawniony do tego minister resortowy nie uznał stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego za stanowisko pracy w szczególnych warunkach. Nie zamieścił bowiem stanowiska operator agregatów chemicznego czyszczenia wśród stanowisk pracy wymienionych wśród prac pralniczo-farbiarskich w pralniach chemicznych. Brak zatem podstaw, zdaniem organu rentowego, do uwzględnienia spornego okresu do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest niezasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu apelacyjnego, Sąd Okręgowy w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobody oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej.

Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Stosownie do treści art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym (mężczyznom) urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy emerytalnej (60 lat - § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jeżeli w dniu wejścia tej ustawy w życie, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy emerytalnej (co najmniej 25- letni).

Takim ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy emerytalnej pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Przepis art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej dotyczy zatem wyłącznie tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r. już legitymowali się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, w tym wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, lecz nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku emerytalnego.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy kwestionował spełnienie przez wnioskodawcę przesłanki osiągnięcia w dniu wejścia ustawy emerytalnej w życie, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r., wymaganego w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. co najmniej 15 lat (art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej w zw. z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego). Organ rentowy nie zaliczył bowiem wnioskodawcy jako okresu pracy w warunkach szczególnych okresu od 20.12.1973 r. do 31.12.1998 r., kiedy to wnioskodawca zatrudniony był w (...) Spółdzielni Pracy (...) w G..

Z treści § 21 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasady wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 ze zm.) wynika, że środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia.

W myśl jego ust. 4, jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty.

Sąd II instancji podzielił jednak stanowisko, zgodnie z którym w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze także w oparciu o inne dowody, niż dowód ze świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ponieważ w postępowaniu przed sądem, nie stosuje się ograniczeń, wynikających z treści § 21 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe - fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności. Nie ulega zatem wątpliwości, że w postępowaniu sądowym nie można przekreślić znaczenia dowodowego innych, niż wskazane w § 21 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia

emerytalno-rentowe pisemnych środków dowodowych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. w sprawie III UZP 48/84, publik. LEX nr 14630).

Sąd Apelacyjny zważył również, że chociaż wydane na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego zarządzenia resortowe nie są obecnie źródłem prawa i nie mogą stanowić samodzielnej podstawy prawnej indywidualnych decyzji, to jednak stanowią w istocie wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Określone skutki prawne wykonywania prac wymienionych w takim wykazie nie są zaś wskazywane przez to zarządzenie, stanowi bowiem o nich ustawa emerytalna i utrzymane jej przepisami w mocy rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego (por. wyrok S.N. z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 337/03, publik. LEX nr 127855).

W rozporządzeniu Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w wykazie A, dział XIV Prace różne poz. 8 - wymienia się prace pralniczo-farbiarskie w pralniach chemicznych. W wykazie A, dział XIV, poz. 8 zał. nr 1 do uchwały nr 80 Zarządu CZSP z 30.06.1983 r. wymienia się natomiast prace pralniczo-farbiarskie w pralniach chemicznych na stanowiskach: konserwator bielizny, odzieży i futer w pralniach chemicznych oraz farbiarz.

Kwestionując spełnienie przez wnioskodawcę przesłanki 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, organ rentowy podnosił, że w dokumentacji osobowej wnioskodawcy jego stanowisko było określane jako operator agregatu chemicznego.

Wskazać w tym miejscu należy, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 01 czerwca 2010 r. w sprawie II UK 21/10, publik. Lex nr 619638).

Sąd Apelacyjny podziela w pełni ustalenia Sądu Okręgowego, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie były pracami tożsamymi z pracami wymienionymi w wykazie A, dziale XIV poz. 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. oraz w wykazie A, dziale XIV, poz. 8 zał. nr 1 do uchwały nr 80 Zarządu CZSP z 30.06.1983 r.

Jak wynika z przedłożonego materiału dowodowego, w tym zeznań wnioskodawcy, w spornym okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w G. wykonywał on różne czynności związane z czyszczeniem bielizny, odzieży i futer, w tym obsługiwał agregaty chemicznego czyszczenia, a także sortował odzież, ładował do agregatu, czyścił chemicznie, prasował.

W świetle ustalonego stanu faktycznego, zasadniczy spór w sprawie sprowadzał się do interpretacji pojęcia konserwator bielizny, odzieży i futer w pralniach chemicznych oraz tego, czy w pojęciu tym mieści się operator agregatu chemicznego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo uznał, że charakter i rodzaj czynności wykonywanych przez wnioskodawcę podpada pod pojęcie - konserwator bielizny, odzieży i futer w pralniach chemicznych. Już sama analiza pojęcia „operator agregatu chemicznego” prowadzić winna do wniosku, że praca ta polega na konserwacji odzieży w pralni chemicznej, zaś zeznania ubezpieczonego, który szczegółowo wskazał, na czym polegała jego praca, potwierdziły jeszcze to dodatkowo.

Odnosząc się do apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż nie zasługuje ona na uwzględnienie, bowiem nie zawiera żadnych istotnych zarzutów poza lakonicznym stwierdzeniem, że stanowisko operator agregatów chemicznych czyszczenia nie zostało wymienione w przepisach resortowych. Jak już wyżej wskazano, nie nazwa ale charakter stanowiska decyduje o zakwalifikowaniu go jako pracy w warunkach szczególnych, a wnioskodawca wykazał, że wykonywane przez niego rzeczywiście czynności mieszczą się pod pojęciem konserwator bielizny, odzieży i futer w pralniach chemicznych.

Reasumując, stwierdzić należało, że Sąd I instancji trafnie uznał, że wnioskodawca nawet po odliczeniu okresów przerwy od wykonywania pracy w warunkach szczególnych, spełnił przesłankę co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnym, a zatem winna mu zostać przyznana emerytura od dnia 16 lipca 2011 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.